

Remissvar avseende promemorian Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämningen för kommuner Fi2025/2010**Yttrande**

Pajala kommun ser positivt på att förstärka ersättningen till glesbefolkade kommuner avseende administration. Pajala kommun vill framhålla problemet med att ta ställning till ett förslag som avser endast en förändring i ett sammansatt system som innehåller många komponenter. Det hade behövts klarhet i frågan om vilka andra förslag om ändringar i utjämningsystemet som regeringen avser lägga fram inför riksdagen, detta för att kunna skapa den helhetsbild som frågan kräver. Pajala kommun anser att förslag till förändringar som innebär kostnadsökningar borde hanteras inom den statliga budgeten istället för att ställa kommuner mot varandra.

Ärende

Pajala kommun välkomnar förstärkt stöd till glest befolkade kommuner men skulle välkomna en helhetsbild av hela systemet i stället som denna promemoria hantera en variabel i en av delkomponenterna i kostnadsutjämningen.

Som Sveriges mest glesbefolkade kommun, med mycket stora geografiska avstånd och strukturella utmaningar kopplade till glesbygd, har Pajala kommun sedan lång tid tillbaka betydligt högre kostnader per invånare för att upprätthålla en likvärdig administrativ kapacitet. Den administrativa grundorganisation som krävs för att fullgöra lagstadgade uppgifter är i stort sett densamma oavsett befolkningsmängd, vilket gör att fasta kostnader slår oproportionerligt hårt mot små och vidsträckta kommuner. Förslaget att justera ersättningen i kostnadsutjämningen är därför ett viktigt steg mot att bättre spegla verkliga förhållanden i landets mest glesbefolkade delar.

Pajala kommun ställer sig däremot inte bakom den föreslagna modellen för finansiering. Förstärkningar av ersättningen till kommuner med särskilt stora strukturella nackdelar bör inte finansieras genom omfördelning från andra små kommuner som redan verkar under liknande ekonomiska och geografiska begränsningar. En sådan lösning riskerar att skapa ytterligare obalanser mellan de kommuner som redan i dag kämpar med likartade förutsättningar.

Pajala kommun anser i stället att finansieringsfrågan bör hanteras av staten. Kostnadsutjämningen är ett nationellt system som syftar till att säkerställa likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommunerna. När staten identifierar att systemet behöver justeras för att bättre avspegla vissa strukturella förhållanden, såsom extrem gleshet, bör också staten ta ansvar för finansieringen av denna justering. Det säkerställer att kommuner med stora utmaningar får den kompensation som krävs, utan att det sker på bekostnad av andra kommuner med redan ansträngda ekonomier.

Yttrandet har behandlats av kommunstyrelsens allmänna utskott, 2026-01-26 § 1
dnr KS-2026-59

Birgitta Rantatalo

Kommunstyrelsen ordförande